והא שבת דמיחייב בפאה (א) ומיחייב במעשר דתנן כל שחייב בפאה חייב במעשר ומדחייב במעשר מטמא טומאת אוכלין אלמא כל מילי דעביד למטעמא מטמא טומאת אוכלין ודאי שבת לטעמא עבידא ורמינהי הקושט והחימום וראשי בשמים והתיאה והחלתית והפלפלים וחלת חריע נקחין בכסף מעשר, ואין מטמאין טומאת אוכלין דברי רבי עקיבא, אמר לו רבי יוחנן בן נורי אם נקחין בכסף מעשר מפני מה אין מטמאין טומאת אוכלין, ואם אינן מטמאין אף הם לא ילקחו בכסף מעשר! וא"ר יוחנן בן נורי נמנו וגמרו שאין נקחין בכסף מעשר ואין מטמאין טומאת אוכלין אמר רב חסדא כי תניא ההיא בשבת העשויה לכמך, אמר רב אשי אמריתה לשמעתי' קמיה דרב כהנא (אמר) לא תימא בשבת העשויה לכמך הא סתמא לקדרה, אלא סתם שבת לכמך עשויה דתנן השבת משנתנה טעם בקדרה אין בה משום תרומה ואינה מטמאה טומאת אוכלין הא עד שלא נתנה טעם בקדרה יש בה משום תרומה ומטמאה טומאת אוכלין, ואי ס"ד סתמא לקדרה, כי לא נתנה נמי, סתמא לקדרה אלא לאו ש"מ סתמא לכמך עשויה ש"מ:

מתני' כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואינו חייב בראשית הגז כל שיש לו ביעור יש לו שביעית ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור:

גמ' כגון עלה הלוף שוטה והדנדנה ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור = עיקר הלוף שוטה ועיקר הדנדנה דכתיב ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול כל זמן שחיה אוכלת מן השדה אתה מאכיל לבהמתך בבית, כלה לחיה מן השדה כלה לבהמתך שבבית, והני לא כלו להו:

מתני' כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים:

גמ' כל שיש לו קשקשת = דג טהור, יש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת = דג טמא, מכדי אנן אקשקשת סמכינן, סנפיר דכתב רחמנא למה לי? אי לא כתב רחמנא סנפיר, הוה אמינא מאי קשקשת דכתיב סנפיר ואפילו דג טמא, כתב רחמנא סנפיר וקשקשת, והשתא דכתב רחמנא סנפיר וקשקשת, מנלן דקשקשת = לבושא הוא? דכתיב ושריון קשקשים הוא לבוש, ולכתוב רחמנא קשקשת ולא בעי סנפיר? א"ר אבהו וכן תנא דבי רבי ישמעאל יגדיל תורה ויאדיר:

מתני' כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו ויש שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו:

גמ' לאתויי מאי? לאתויי ירק, ולרבי יצחק דמברך אירק לאתויי מאי? לאתויי מיא, ולרב פפא דמברך אמיא לאתויי מאי? לאתויי מצות, ולבני מערבא דמברכי בתר דסליקו תפילייהו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור חוקיו לאתויי מאי? לאתויי ריחני

רש"י

והא שבת וכו'. לאו קושיא היא אלא מילתיה דייק ואזיל: **לטעמא.** למתק הקדרה: **והקושט.** פיטרטר"א: **והתיאה.** היינו סילה: **חלת חריע.** קרו"ג והוא כרכום: **אף הם לא ילקחו בכסף מעשר.** דרחמנא אמר ונתת הכסף וגו' ואכלת לפני וגו' והני לדידן לאו אוכל תורה אור ניהו: **נמנו וגמרו כו'.** אלמא כל מידי דלא עביד לאוכלו אלא להטעים הקדירה לא מטמא דהא פלפלין וכרכום לטעמא עבידי: **לכמך.** דטוחנין אותו ונותנין אותו בפתח ועיקרו (ג) (שבתוס) מטבילין כל אוכל דהאי לאו לטעמא עביד דהוה עיקר: **אמריתה לשמעתא כו'.** הך שמעתא דפרישית לקמיה לא תימא כו': **משנתנה.** שהלניעה לכך הא סתמא לקדרה ולא מטמא: **אלא סתם שבת לכמך.** ומטמא: **דתנן השבת.** סתם שבת משמע: **אין בה משום תרומה.** שאם חזר הקלא ונפל לתוך קדרה של חולין אינו מדמע: **כי לא נתנה נמי.** סתמא לקדרה ואמאי מטמאה הא אמרינן לעיל דמידי דעביד לטעמא לא מטמא:

מתני' **כל שיש לו ביעור.** שהוא מצוה לבערו מן הבית בשביעית כשכלה לחיה מן השדה: **יש לו שביעית.** לענין שחייב להפקיר ואסור לעשות סחורה ומלוגמא ואפיקטויזין: **ויש.** שנוהגת בו קדושת שביעית ואין לו ביעור כדמפרש בגמרא עיקר הלוף והדנדנה שאין כלים מן השדה בימות הגשמים: **גמ' לוף שוטה.** שם לוי הוא ועשבים הם: **עלה הלוף שוטה והדנדנה.** וה"ה לכל הכלים בימות הגשמים מהשדה אלא הא דנקט הני משום דסיפא דמתניתין מיתוקמא בעיקרין ואשמועינן חילוק בין עיקרן לעליהן:

מתני' **קשקשת.** מלבושין של דג: **סנפיר.** אלו כנפים ששט בהן על פני המים: **יש לו טלפים.** פרסותיו סדוקות שאין קרנים אלא לבהמה ולחיה טהורה: **ויש שיש לו טלפים.** כגון חזיר ואין לו קרנים: **גמ' דג טמא.** אוכה דיש לו סנפיר: **אקשקשת סמכינן.** דהאמרת כל שיש לו קשקשת (ג): **ה"ג מאי קשקשת דכתב רחמנא היינו סנפיר.** כנפים שפורח בהן מכי אית ביה כנפים שרי ואתי למישרי דג טמא והכי כתב תרוייהו דעל כרחך חד מינייהו לבושא הוא אייקרדי"ן בלע"ז: **ופרכינן והשתא דכתיבי תרוייהו מנלן דקשקשת לבושא הוא.** דקתני כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר אלמא פשיטא לן מאי קשקשת ואי מהאי קרא נפקא ושריון קשקשים הוא לבוש אלמא לבושא מיקרי וכיון דמהאי קרא נפקא לן השתא לא לכתוב סנפיר ולכתוב קשקשת דהא ליכא למימר הוה אמינא מאי קשקשת סנפיר: **דמברך אירקא.** לאחריו בורא נפשות רבות כי היכי דמברכינן אכל מיני מאכל ועל כל פרי העץ אחר משבעת המינים דבעינן ברכה אחת מעין ג': **מצות.** ציצית ולולב ושאר מצות שמברכין עליהן עובר לעשייתן:

תוספות

והא שבת מחייב בפאה חייב נמי במעשר. הוי מצי לאתויי הא דתנא במס' (שביעית) (פ"ז) ומייתי לה בפ"ק דמסכת מ"ש (דף ב) השבת מתעשר זרע וירק וזהו הא ומייתי בסמוך דשבת משנתנה טעם בקדרה אינה מטמאה טומאת אוכלין הא עד שלא נתנה מטמאה אלא דניחא ליה למפרך דרבי עקיבא אדרבי עקיבא:

התיאה. פרש"י דהיינו סילה וקשה דלעיל אמר דסתמיה לאדם וחייב במעשר וא"כ מטמא טומאת אוכלין והכא קאמר אינה אין מטמא טומאת אוכלין וי"ל דחזקה בחלב סתמיה לאדם או נמי ב' מינים הן: **אם** נקח בכסף מעשר מפני מה אין מטמא טומאת אוכלים כו'. וא"ת והא אמרינן בפרק בכל מערבין (עירובין כח:) קור נקח בכסף מעשר ואין מטמא טומאת אוכלין וי"ל דקור נמי אם שלקו וטגנו מטמא טומאת אוכלין ולכך אף קודם שליקה נקח בכסף מעשר מידי דהוי אבהמה וחיה דנקחות בכסף מעשר לפי שראויין לשום אבל טומאת אוכלים אין להם מחיים והכא פריך שפיר אי נקחת בכסף מעשר לפי שראויה אחר תיקון לאכילה אם כן יטמא טומאת אוכלים מיד שהרי בקל יכול לתקנה ומעתה יש עליה שם אוכל ולא דמי לקור שמחוסר שליקה וטגון ואי אין מטמא טומאת אוכלין לפי שאחר התקון אינה ראויה בפני עצמה לאכילה אם כן גם לא יהו נקחות בכסף מעשר:

ולכתוב רחמנא קשקשת כו'. וא"ת והיכי הוי ידעי מה קשקשת קודם שנכתב קרא דגלית ויש לומר דמקבלה הוה ידעינן דהכי נמי ניחא לא ידעינן דהוית בקרן אלא מקרא דויעש לו צדקיהו בן כנענה קרני ברזל וגו' (ב"ק דף ב:) וא"ת ומנלן דבעינן תרוייהו אימא דטהור בחדא מינייהו או בהא או בהא עד שיפרש לך הכתוב יחדו וי"ל דומיא דסימני בהמה בעינן מעלת גרה ומפרסת פרסה מדאסר רחמנא חזיר וגמל:

כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו. וברכת טבילה דאמרינן בפ"ק דפסחים (דף ז:) דמברך אחר טבילה התם נמי דינה להיות לפניה אלא משום דגברא דלא חזי הוא: **ולבני** מערבא דמברכי כי מסלקי תפילייהו לשמור חוקיו. אומר ר"ת דעל תפילין לבד הוו מברכי לשמור חוקיו דקרא (שמות יג) ושמרת את החוקה הזאת למועדה ס"ל לבני מערבא דבתפילין כתיב כדאמר בירושלמי אבל ציצית כי קמסלק מליו ליכא מאן דמברך ותפילין נמי דוקא כשמסלקן סמוך לשקיעת החמה שמחויב לסלקן כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף לו:) הניח תפילין לאחר שקיעת החמה עובר בעשה דכתיב ושמרת את החוקה והשמר דעשה עשה אבל ציצית אע"ג דפטור בלילה ליכא איסור ואין חייב לסלקן, ובשמעתין הוי מצי למימר ציצית אלא דניחא למינקט משום דפסיקא דהכל ריהני אין מברך אחריהן, ולדידן לא קי"ל כבני מערבא ולא מברכין אחר הפילין לשמור חוקיו דבפרק הקומץ רבה (שם דף לו:) מוכח דלילה זמן תפילין הוא דהכי סבר רב אשי התם ומדרבנן הוא דאסור שלא ...